

fyn til det Bestaaende, saa at man endog kan spore Virkningen af det Gamle næsten gennem en Menneftaalder. Jeg er ikke tilbøielig til at stemme for nogenfombestemt Tilbagegang fra det, der blev indvundet i 1857, og saafremt jeg kan blive overtydet om, at denne Lov indeholder et saadant Tilbagefkrift, vil jeg være med at søge det ændret eller stemme derimod; men det vil jo blive Gjenstand for senere Forhandling. Jeg haaber, at denne Lov skal komme til et Udvalg og der blive undersøgt. Det er naturligt, at en Lov, der er saa omfattende som Loven af 29de December 1857, ikke i alle Henseender kunde træffe det Rette, saameget mindre, som der paa dette Omraade i Forveien gjaldt saa umaadelig mange forskellige, tildeels hinanden krydsende Bestemmelser, og derfor er det ogsaa naturligt, at man kan søge efter 16 Aars Forløb at komme til en Revision af denne Lov. Nu vil jeg ikke erkjende den Sætning, som blev udtalt af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen), at naar man har stemt for en Bevilling til en Kommission, skulde man ogsaa erkjende det Resultat, hvortil Kommissionen er kommen eller noget Lignende, thi dette kan, naar det anvendes paa andre Omraader, føre til Konsekvenser, som vi paa ingen Maade kunne billige. Naaget jeg ikke blev overrasket ved det Resultat, hvortil Kjøbstadkommissionen kom, og uaagtet jeg maa erkjende, at forsaavidt man skulde bedømme Kjøbstadkommissionen som Frugten af et stort Høre i en vis bestemt Retning, er det maadeholdne Resultater, hvortil den er kommen, saa siger jeg dog, at det paa den anden Side heller ikke vilde have overrasket mig, om disse Mænd ved en alvorlig Drøftelse af hele Spørgsmaalet vare komne til at erkjende, at det rette Lægemedel maasse var at søge endnu i en anden Retning end den her foreliggende, nemlig ved Løsning af andre bestaaende Baand i Stedet for, som man mener, ved Skærpeelse af saadanne. Jeg betragter den bestaaende Næringslovgivning saaledes, at der er mangfoldige Punkter, hvor vi kunne træffe andre Bestemmelser, der ere til fælles Fordel baade for Producenter og Konsumenter, baade for Landboere og Kjøbstadboere, baade for Næringsdrivende og ikke Næringsdrivende, og hvor det kan se ud, som om vi stramme Baandene, men hvor vi kun flytte Grændsefjællene lidt anderledes, og saaledes er det efter min Opfattelse med enkelte af Bestemmelserne i denne Lov. Jeg tror, at man ved Behandlingen af dette Lovforslag kunde komme til at medtage visse andre Bestemmelser, ved hvilke det ogsaa vilde være til Gavn for begge Parter at faae Grændsen nærmere fastsat, uden at man kunde sige, at man var gaaet et eneste Skridt tilbage fra det Hovedprincip, der er nedlagt i Loven af 1857. Nu er jeg imidlertid tilbøielig til at antage, at denne Lov har faaet Skyld for meget mere, end den virkelig har Skyld for; man har efter min Opfattelse ikke bedømt denne

Lov retfærdig. Naar det er gaaet tilbage for Enkelte, saa er det overordentlig let at lægge Skylden derfor over paa en Lov, skjøndt den maasse ligger i ganske andre Forhold. Da Loven udkom, var der — det var Noget, der skulde være taget Hensyn til — en Pengekrise, hvis Virkning for Handel og Industri varede i en Række af Aar. Dertil kom en Uro og Uengstelse med Hensyn til den korte Frist, og det har mere end selve Lovens Bestemmelser gjort Skade; selv den Skade, der derimod er fket ved Næringsloven, er i Virkeligheden ikke bevist. Kjøbstaderne ere, naar vi tage Hensyn til Folketallet, gaaede fuldt saa godt frem i de sidste 10 Aar som nogenfinde tidligere, og med Hensyn til mange af vore Kjøbstæder er der udfoldet en Virksomhed og et Liv, som man ikke har sporet under de tidligere Forhold, det kan ikke negtes. Paa den anden Side maa det erkjendes, at der er Kjøbstæder, som ere gaaede saaledes tilbage eller i alt Fald staa i en saadan Stilling, at deres Forhold ere yderst beklagelige; men der indrømmer jeg det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Wintner), at man har givet og kan komme til at give visse Lettelser lige over for saadanne Forhold, som kunde betyde meget mere end denne eller hin enkelte Bestemmelse i Næringsloven. Men ligesaa lidt som det kan siges alene at skylde Næringsloven, at adskillige Kjøbstæder ere gaaede glimrende frem, ligesaa lidt kan det siges at skylde Næringsloven, at andre Kjøbstæder staa i Stampe. Mange andre Forhold have forandret sig i vort Fædreland siden den Tid, navnlig har den overordentlig store Forandring med Hensyn til Kommunikationsmidlerne, den overordentlige Udvikling af Dampskibsforbindelsen og af Jernbaneforbindelsen, ikke blot i vort Fædreland, men selvfølgelig ogsaa ud over det, gjort en saa overordentlig stor Forandring i hele Kjøbstædernes Forbindelse, at dette i Forening med mange andre Forhold tilvisse mere kan tilskrives de forskellige Goder eller Under, der ere flete for Kjøbstæderne end selve Næringsloven. Jeg har imidlertid lagt Mærke til, at man ofte i Kjøbstæderne har kastet sit Die paa dette Produkt, som om der deri laa Kilden til alle Ulykker. Forsaavidt der er Ulykker tilfede — og det kan der være i Kjøbstæderne saa vel som paa Landet — søger jeg imidlertid Kilden dertil paa et andet Omraade end Næringsfriheden, der ganske vist med et passende Mellemrum kan søges i en passende Grad udvidet, uden at gjøre Skade. Det er nu for det Første efter min Opfattelse mærkeligt at høre, at vi skulde kjøbe Frihedsfind hos Kjøbstadborgerne ved at give dem denne eller hin Lov; denne Betragtning kan jeg ikke være med til. Frihedsfølelsen er i og for sig ikke betinget af vore Forhold, den er begrundet i en dybere og sandere Maade end i Hensyn til saadanne Omstændigheder som dem, her omtales. Vi se for Ex., naar vi skulle tale saaledes om Klasser og